

Силабус дисципліни «Політекономія»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 274 · АВТОМОБІЛЬНИЙ ТРАНСПОРТ

ФАХОВИЙ МОЛОДШИЙ БАКАЛАВР

90 годин · 3 кредити ЄКТС · 3 змістовних модулі

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Політекономія

Спеціальність: **274** Автомобільний транспорт

Ступінь: Фаховий молодший бакалавр

90

Годин

загальний обсяг дисципліни

3

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

3

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання інформації в економічному та суспільному контексті: виявлення суттєвих закономірностей, порівняння економічних систем, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки рефератів, аналітичних завдань і презентацій. Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати економічні поняття, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти, висновки та короткі аналітичні записки. Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час групового аналізу економічних ситуацій, обговорення проблем транспортної галузі та спільного пошуку рішень. - аналізувати навчальну, статистичну та нормативну інформацію; - виділяти головне та узагальнювати результати; - планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; - коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; - брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.	Фахові компетентності Розуміння сутності політекономії, її предмета, методу та ролі в системі економічних наук. Знання закономірностей суспільного виробництва, відносин власності, дії економічних законів та функціонування ринкового механізму в контексті транспортної галузі та національної економіки. Здатність аналізувати економічні відносини між суб'єктами господарювання, розуміти механізми розподілу доходів, державного регулювання економіки та тенденції розвитку світового господарства. Знання основ макроекономічної рівноваги, грошово-кредитної та фіскальної політики держави. - розкривати зміст економічних категорій і законів політекономії; - характеризувати форми власності та типи економічних систем; - аналізувати ринковий механізм та конкурентне середовище; - пояснювати макроекономічні процеси та роль держави в економіці; - визначати закономірності розвитку світового господарства й місце України в ньому.	Результати навчання Пояснювати сутність економічних категорій та явищ: товар, вартість, гроші, капітал, прибуток, рента, заробітна плата, ринок, конкуренція, монополія. Аналізувати основні закономірності суспільного виробництва та відтворення у взаємозв'язку з потребами розвитку автомобільного транспорту. Характеризувати типи економічних систем і форми власності, застосовувати методи аналізу ефективності державної економічної політики, визначати основні тенденції глобалізації та робити висновки щодо розвитку вітчизняної транспортної галузі в умовах євроінтеграції. - пояснювати економічний зміст базових категорій політекономії; - аналізувати структуру і динаміку суспільного виробництва; - характеризувати ринковий механізм і закономірності ціноутворення; - застосовувати базові методи аналізу макроекономічних показників; - використовувати офіційні та наукові джерела для обґрунтованих висновків щодо економічного розвитку.
--	---	---

Основи політекономії та відносини власності

Тема 1.1

Предмет і метод політекономії.

Сутність і функції політекономії як науки, її місце в системі економічних дисциплін.

Економічні категорії та закони.

Методи наукового пізнання економічних явищ.

Тема 1.2

Суспільне виробництво і економічні потреби:

продуктивні сили і виробничі відносини, фактори виробництва, суспільний продукт та його форми. Потреби, інтереси та стимули економічної діяльності.

Тема 1.3

Відносини власності та економічні системи.

Сутність і форми власності, еволюція відносин власності. Типи економічних систем: традиційна, командна, ринкова, змішана. Особливості перехідної економіки України.

Ринкова економіка та макроекономічні закономірності

Тема 2.1

Товарне виробництво і ринок. Товар і його властивості, теорія вартості й ціни. Гроші: сутність, функції, грошовий обіг. Закон вартості та його роль у ринковій економіці.

Тема 2.2

Ринковий механізм і конкуренція. Попит, пропозиція і ринкова рівновага. Типи ринкових структур: досконала та недосконала конкуренція, монополія. Особливості ринку транспортних послуг.

Тема 2.3

Капітал і наймана праця. Сутність капіталу, кругооборот і оборот капіталу. Заробітна плата як ціна праці. Прибуток, рента, відсоток — форми доходу в ринковій економіці.

Тема 2.4

Макроекономічна рівновага і національний дохід. ВВП та методи його обчислення. Сукупний попит і сукупна пропозиція. Зайнятість, безробіття та інфляція як макроекономічні явища.

Економічна політика держави та СВІТОВЕ господарство

Тема 3.1

Держава в ринковій економіці. Функції держави, методи державного регулювання економіки. Фіскальна та монетарна політика. Державне регулювання транспортної галузі України.

Тема 3.2

Економічне зростання і розвиток. Сутність і типи економічного зростання, чинники та моделі. Інновації та інвестиції як рушії розвитку. Сталий розвиток та «зелена» економіка.

Тема 3.3

Світове господарство і міжнародні економічні відносини. Глобалізація, міжнародна торгівля, рух капіталів і міграція праці. Інтеграція України до ЄС та її вплив на транспортний сектор.

Тема 3.4

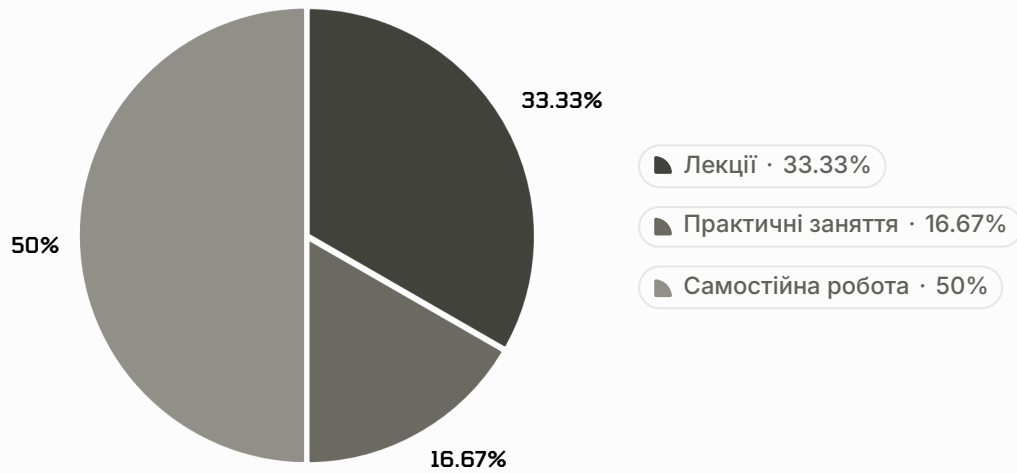
Економічний розвиток в умовах воєнного стану та повоєнне відновлення. Особливості функціонування економіки в кризових умовах. Відбудова транспортної інфраструктури та перспективи розвитку галузі.

Розподіл навчального часу – 90 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 – Предмет і метод політекономії	2	1	4
	Тема 1.2 – Суспільне виробництво і потреби	2	1	4
	Тема 1.3 – Власність та економічні системи	2	2	4
Модуль 2	Тема 2.1 – Товарне виробництво і гроші	4	1	4
	Тема 2.2 – Ринковий механізм і конкуренція	2	2	4
	Тема 2.3 – Капітал і форми доходу	2	1	4
	Тема 2.4 – Макроекономічна рівновага	4	2	4
Модуль 3	Тема 3.1 – Держава і регулювання економіки	4	2	4
	Тема 3.2 – Економічне зростання і розвиток	4	2	4
	Тема 3.3 – Світове господарство і глобалізація	2	2	4
	Тема 3.4 – Економіка в умовах кризи та відновлення	2	2	5
Разом		30	15	45

 Загальний обсяг: **90 годин = 3 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **90 годин (3 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

- **Лекції (30 год.):** подача ключового теоретичного матеріалу
- **Практичні (15 год.):** відпрацювання навичок, розв'язання задач
- **Самостійна робота (45 год.):** поглиблене вивчення, підготовка завдань

□ Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються працювати з джерелами самостійно.

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з політекономії та економічної теорії (Базилевич, Мочерний, Задоя та ін.), нормативно-правовими актами (Конституція України, Господарський кодекс, Закон про транспорт), науковими статтями у фахових виданнях. Студент має вміти конспектувати ключові положення, виділяти головні поняття та визначення, порівнювати підходи різних авторів до трактування економічних категорій, формувати короткі узагальнення за темами курсу.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів Міністерства економіки України (me.gov.ua), Державної служби статистики (ukrstat.gov.ua), Верховної Ради України (zakon.rada.gov.ua), Міністерства інфраструктури (mtu.gov.ua) та Національного банку України (bank.gov.ua). Аналіз статистичних звітів щодо розвитку транспортної галузі, макроекономічних показників, пошук актуальної інформації для навчальних завдань. Результат — розвиток навичок роботи з офіційними джерелами та формування інформаційної грамотності.

Індивідуальні завдання

Виконання аналітичних завдань з визначення макроекономічних показників (ВВП, рівень безробіття, темп інфляції); завдань щодо порівняльного аналізу типів економічних систем, форм власності та ринкових структур; творчих завдань — підготовка есе, аналітичних записок, міні-досліджень з актуальних питань розвитку транспортної галузі та національної економіки. Очікуваний результат — уміння застосовувати теорію на практиці, інтерпретувати отримані результати та обґрунтовувати висновки.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання умов задач, повторення теоретичного матеріалу та відпрацювання алгоритмів аналізу; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів і визначень, формул і базових підходів; підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань, повторення прикладів із занять і розв'язання типових завдань. Очікуваний результат — готовність до активної роботи на заняттях і впевнене виконання контрольних завдань.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: аналітичні та тестові вправи за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, аналіз економічних категорій, розгляд актуальних тенденцій у транспортній галузі). Оцінюються повнота відповіді, аргументованість та обґрунтованість висновків.

3

Підсумковий контроль

Залік або іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Політекономія» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й аналітичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері автомобільного транспорту. Такий підхід сприяє глибшому розумінню економічних процесів, розвитку критичного мислення та вмінню застосовувати набуті знання під час вирішення фахових завдань у галузі транспорту.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із транспортної та господарської практики; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.	Кейс-стаді Аналіз реальних економічних ситуацій у транспортній галузі; студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки з урахуванням політекономічних закономірностей.	Практичні задачі Аналітичні вправи за темами (визначення ВВП, індексу інфляції, рівня безробіття, ринкової рівноваги); відпрацювання алгоритмів економічного аналізу.
Дискусії Обговорення актуальних економічних проблем України (державне регулювання, євроінтеграція, відновлення транспортної інфраструктури); розвиток критичного мислення та аргументації.	Робота з нормативними документами Опрацювання Конституції України, Господарського кодексу, Закону про транспорт та підзаконних актів; формування навичок роботи з правовою та нормативною базою галузі.	Самостійне дослідження Підготовка аналітичних записок, міні-рефератів і презентацій за обраною темою в контексті транспортної галузі; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації інформації.
Тестування та опитування Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання відповідей на питання з політекономії.		
☐ Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою спеціальності 274 «Автомобільний транспорт».		

Рекомендована література та ресурси

1. Базилевич В. Д. (ред.) Економічна теорія: Політекономія : підручник. — 9-те вид., оновл. — Київ : Знання, 2023. — 710 с.
2. Задоя А. О., Петруня Ю. Є. Економіка: базовий курс : навч. посіб. [Електронне видання]. 6-те вид., переробл. і доп. — Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2023. — 265 с.
3. Кудінова А. В., Кулага І. В., Лопух К. В. Основи економічних знань : навч. посіб. — Київ : ВЦ «Академія», 2023. — 208 с.
4. Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.) Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 1. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024.
5. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.
6. Чередніченко О. О., Мірзоєва Т. В., Степасюк Л. М., Томашевська О. А. Економіка розвитку : навч. посіб. — Київ : Компрінт, 2022 (перевид. 2024). — 405 с.
7. Шубала О. М., Рудь Н. Т., Дзямулич М. І. Економіка та управління персоналом : навч. посіб. — Луцьк : Надстир'я, 2024. — 344 с.
8. Якименко І. Л., Петрашко Л. П. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти : підручник. — Київ : НУХТ, 2023. — 337 с.
9. Грушко В. І. та ін. Економіка відновлення : навч. посіб. — Київ : Університет «КРОК», 2023. — 221 с.
10. Єршова О. О., Гончаренко І. М. Сучасні моделі управління розвитком бізнесу: сутність, види, інноваційні бізнес-моделі. Журнал стратегічних економічних досліджень. — 2023. — № 3(8).
11. Степасюк Л. М., Якимовська А. В. Методичні вказівки для виконання практичних завдань з економічних дисциплін. — Київ : НУБіП України, 2024.
12. Конституція України : прийнята на V сесії Верховної Ради України 28.06.1996 (зі змінами). — URL: [**https://zakon.rada.gov.ua**](https://zakon.rada.gov.ua)
13. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змінами). — URL: [**https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15**](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15)
14. Закон України «Про транспорт» від 10.11.1994 № 232/94-ВР (зі змінами). — URL: [**https://zakon.rada.gov.ua**](https://zakon.rada.gov.ua)
15. Закон України «Про автомобільний транспорт» від 05.04.2001 № 2344-III (зі змінами). — URL: [**https://zakon.rada.gov.ua**](https://zakon.rada.gov.ua)
16. Державна служба статистики України. — URL: [**https://www.ukrstat.gov.ua/**](https://www.ukrstat.gov.ua/)
17. Міністерство економіки України. — URL: [**https://me.gov.ua/**](https://me.gov.ua/)
18. Міністерство розвитку громад та територій України (транспортна галузь). — URL: [**https://mtu.gov.ua/**](https://mtu.gov.ua/)
19. Національний банк України. — URL: [**https://bank.gov.ua/**](https://bank.gov.ua/)
20. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: [**https://zakon.rada.gov.ua/**](https://zakon.rada.gov.ua/)
21. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: [**https://www.kmu.gov.ua/**](https://www.kmu.gov.ua/)
22. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. — URL: [**https://mof.gov.ua/**](https://mof.gov.ua/)
23. Журнал «Економіка та суспільство» (електронне видання). — URL: [**https://economyandsociety.in.ua/**](https://economyandsociety.in.ua/)
24. Журнал «Ефективна економіка» (електронне видання). — URL: [**https://www.nauka.com.ua/index.php/ee**](https://www.nauka.com.ua/index.php/ee)
25. Журнал «Бізнес-навігатор» (електронне видання). — URL: [**http://www.business-navigator.ks.ua/**](http://www.business-navigator.ks.ua/)